

Recenzja

pracy doktorskiej Magdaleny Kunysz-Rozborskiej

**nt. „Kultura fizyczna studentów Wyższych Szkół Pedagogicznych i Akademii
Rolniczych w dobie transformacji systemowej w Polsce w latach 1989-2008 (ss.188)
napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Wojciecha Cynarskiego**

Problematyka badawcza w odniesieniu do akademickiej kultury fizycznej w Polsce jest podejmowana od kilku dekad. Ważne miejsce w realizacji tego zagadnienia naukowego pełni Uniwersytet Rzeszowski. Badania naukowe – z zakresu akademickiej kultury fizycznej – zostały zapoczątkowane przez prof. dra hab. Kazimierza Obodyńskiego, a następnie kontynuowane przez jego współpracowników i wychowanków, m. in. prof. dra hab. Wojciecha Cynarskiego, dra hab. prof. UR Andrzeja Nowakowskiego, dra Zbigniewa Barabasz, dr Martę Niewczas, dra Marcina Obodyńskiego. Pani mgr Magdalena Kunysz-Rozborska podjęła problem opracowania kultury fizycznej studentów wyższych szkół pedagogicznych i akademii rolniczych w dobie transformacji systemowej w Polsce w latach 1989-2008. Jest to problem badawczy, który do tej pory w ujęciu syntetycznym nie został opracowany.

Konstrukcja dysertacji doktorskiej jest prawidłowa. Układ pracy rzeczowo-chronologiczny jest poprawny. W zakresie struktury pracy przeważa układ rzeczowy. Pierwszy rozdział – w ujęciu chronologicznym dotyczy analizy historyczno-socjologicznej ewolucji wychowania fizycznego w szkołach wyższych. W drugim rozdziale ukazano teoretyczne wprowadzenie do problematyki pracy. Rozdział trzeci dotyczy aspektów metodologii i organizacji badań. W dwóch ostatnich rozdziałach (czwartym i piątym) poruszono zagadnienia realizacji wychowania fizycznego w państwowych wyższych szkołach pedagogicznych i rolniczych oraz roli Akademickiego Związku Sportowego w kształtowaniu kultury fizycznej w tego typu Uczelniach.

Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, podsumowania i wniosków, wykazu skrótów, spisu tabel, spisu wykresów, bibliografii, indeksu nazwisk, aneksu oraz streszczenia w języku angielskim.

Bardzo ważnym rozdziałem dysertacji jest część poświęcona metodologii i organizacji badań. Doktorantka przedstawiła w nim uzasadnienie podjęcia badań, cel pracy, problemy i hipotezy badawcze, jak również metody i techniki badawcze. Autorka wymienione kwestie przygotowała w sposób dojrzały i kompetentny. Ukazała m. in. dwa główne cele pracy, główny problem badawczy, jedenaście problemów szczegółowych. Z pozycji recenzenta

zwróciłbym uwagę na braku uzasadnienia końcowej cezury czasowej dysertacji doktorskiej. O ile cezura początkowa – 1989 r. – nie budzi zastrzeżeń, to brak jest informacji – dlaczego cezurą końcową pracy jest 2008 r. W problemach (pytaniach) szczegółowych zabrakło odniesienia do rozwoju sportu akademickiego poprzez udział Uczelni Pedagogicznych i Rolniczych w systemie współzawodnictwa sportu akademickiego, m. in. Akademickich Mistrzostwach Polski. Z dużym znawstwem Pani magister przedstawiła metody i techniki badawcze. Warto wskazać, iż w opracowaniach naukowych poświęconych dziejom kultury fizycznej i turystyki analiza źródeł historycznych nie jest techniką lecz metodą badawczą. Pozostałe fragmenty rozdziału metodologicznego zostały przygotowane poprawnie. Pewne wątpliwości może budzić końcowa cezura czasowa ostatniego podrozdziału nt. „Przemiany strukturalne badanych jednostek w latach 2006-2012”. Materiał zawarty w tej części pracy właściwie nie wykracza poza 2008 r.

We wstępie Autorka skupiła się m. in. na ogólnych zagadnieniach akademickiej kultury fizycznej, ukazała strukturę pracy, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii związanych z poszczególnymi częściami pracy. We wstępie pracy (ewentualnie w rozdziale metodologicznym) powinien być przedstawiony w szerszym ujęciu stan badań, jak również analiza wykorzystanych w pracy źródeł pierwotnych i wtórnych.

Pierwszy rozdział pracy dotyczy rysu historycznego wychowania fizycznego w Polsce od czasów oświecenia po okres połowy XX w. oraz przemian zachodzących w studiach wychowania fizycznego i sportu na wyższych uczelniach w Polsce w okresie od lat pięćdziesiątych XX w. po okres I i II dekady XXI w. Rozdział ten stanowi dobre wprowadzenie do kolejnych części pracy.

W rozdziale drugim Doktorantka omówiła zagadnienia przemian społeczno-gospodarczych i politycznych zachodzących w okresie transformacji ustrojowej (po 1989 r.) w Polsce, krajach Europy Środkowo-Wschodniej, m. in. w odniesieniu do funkcjonowania szkolnictwa wyższego, jak również przemian, dotyczących poszczególnych form uczestnictwa w kulturze fizycznej (szczególnie w zakresie wychowania fizycznego i sportu). Rozdział ten został przygotowany bardzo dobrze, nie budzący zastrzeżeń.

W rozdziałach – czwartym i piątym – Pani magister zaprezentowała własne wyniki badań naukowych. Rozdział czwarty dotyczy funkcjonowania studiów wychowania fizycznego i sportu w państwowych wyższych szkołach pedagogicznych i rolniczych w okresie transformacji ustrojowej. W pierwszych trzech podrozdziałach zaprezentowano uwarunkowania działalności studiów wychowania fizycznego i sportu: uwarunkowania organizacyjne i finansowe; stan kadry dydaktycznej i infrastruktury sportowej. W kolejnych

podrozdziałach (czwartego rozdziału) ukazano program i realizację wychowania fizycznego i sportu, organizację obozów sportowo-rekreacyjnych, współpracę studiów wychowania fizycznego i sportu z organizacjami działającymi na uczelni oraz w zakresie badań naukowych podejmowanych przez pracowników dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych. Wątpliwości budzi tytuł i treść podrozdziału piątego, nt. „Organizacja obozów, szkoleń organizatorów sportu i turystyki oraz sędziów”, bowiem Autorka dysertacji poruszyła jedynie zagadnienie organizacji obozów sportowo-rekreacyjnych. W odniesieniu do ostatniego podrozdziału nt. „Badania naukowe”, warto dodać, iż jedyny temat badawczy (indywidualny), odnoszący się do genezy i dziejów tenisa stołowego w Polsce i na świecie w XX i XXI w. prowadzi Osoba zatrudniona na stanowisku naukowo-dydaktycznym (adiunkt).

Rozdział piąty dysertacji doktorskiej dotyczy Akademickiego Związku Sportowego i jego roli w rozwoju kultury fizycznej studentów w wyższych szkołach pedagogicznych i akademiach rolniczych w Polsce, m. in. w tej części pracy ukazano stan i zakres kompetencji klubów uczelnianych; obecny stan organizacyjny i zasoby kadry szkoleniowej; realizację programu sportu oraz szeroko pojętej kultury fizycznej. Dopelnieniem rozdziału jest ukazanie innych podmiotów - głównie Uczelnianej Rady Samorządu Studenckiego - mających wpływ na akademicką kulturę fizyczną. Rozdziały – czwarty i piąty - dysertacji doktorskiej, poza pewnymi drobnymi mankamentami, przygotowane zostały rzetelnie. Doktorantka doskonale porusza się w zakresie zagadnień teoretycznych i praktycznych w odniesieniu do programu i realizacji kultury fizycznej studentów wyższych szkół pedagogicznych i akademii rolniczych w dobie transformacji systemowej w Polsce w latach 1989-2008. Z pozycji recenzenta zwróciłbym uwagę – szczególnie w odniesieniu do ewentualnej publikacji pracy – o dodatkowe (pogłębione) badania źródłowe. Celem tych przedsięwzięć byłoby przygotowanie rozdziału lub podrozdziału, w którym należy przedstawić uczestnictwo studentów wyższych szkół pedagogicznych i akademii rolniczych w systemie współzawodnictwa sportowego, m. in. udział reprezentacji uczelni w Akademickich Mistrzostwach Polski, inne osiągnięcia sportowe studentów na arenie regionalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej. Ponadto, w niektórych uczelniach prowadzono kierunki studiów, które były związane z kulturą fizyczną, np. w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Częstochowie (od 2004 r. Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie), w latach 1989-2008 realizowano kierunek studiów Pedagogika z Wychowaniem Fizycznym; od roku akademickiego 2006/2007 powołano nowy kierunek studiów Wychowanie Fizyczne. Kształcenie kadr dla potrzeb kultury fizycznej wchodzi w zakres tematyki badawczej realizowanej przez Doktorantkę.

W podsumowaniu i wnioskach Doktorantka nie tylko dokonała syntezy pracy, lecz podjęła próbę oceny przedstawionego zadania. W podsumowaniu i wnioskach znajdują się odpowiedzi na problemy badawcze, postawione w rozdziale metodologicznym. Należy zwrócić uwagę, iż Pani Magister przygotowała tę część pracy niezwykle starannie.

Wartość pracy podnoszą zamieszczone tabele (24) i wykresy (19). Tabele i wykresy czynią pracę bardziej przejrzystą, na ich podstawie łatwiej uzasadniać formułowane twierdzenia i oceny. Cennym uzupełnieniem dysertacji jest sporządzenie indeksu nazwisk, wykazu skrótów, a także zamieszczenie aneksu.

Dysertacja doktorska jest właściwie zaopatrzona w przypisy. Wywody Autorki są dobrze udokumentowane. Bibliografia została sporządzona z podziałem na źródła i piśmiennictwo. Ten podział jest właściwy. W zakresie źródeł pierwotnych – w odniesieniu do publikacji pracy – należy uwzględnić podział na źródła drukowane, prasę i czasopisma. W zakresie źródeł pierwotnych nie ma potrzeby uwzględniania statutów, jeżeli żadnego się nie wymienia. Zwraca uwagę dość obszerna liczba źródeł wtórnych. W odniesieniu do źródeł wtórnych, przy artykułach opublikowanych na łamach czasopism naukowych oraz przy rozdziałach w monografii należy podać zakres stron.

Rozprawa doktorska odpowiada wymaganiom pod względem językowym. Autorka wykazała się bardzo dobrą znajomością tematyki, umiejętnością samodzielnego prowadzenia badań oraz prezentacji wyników. Recenzowana praca jest wkładem do stanu wiedzy z zakresu akademickiej kultury fizycznej w Polsce w okresie transformacji ustrojowej (po 1989 r.).

Konkludując stwierdzam, iż rozprawa doktorska spełnia wymagania stawiane przez obowiązującą ustawę o stopniach i tytule naukowym, wobec czego wnoszę o dopuszczenie mgr Magdaleny Kunysz-Rozborskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Kłomnice, dn. 13.07.2015 r.

dr hab. prof. AJD Eligiusz Małolepszy

